

Referat fra konference i Barcelona arrangeret af ISTAS. (Instituto Sindical de Trabajo Ambiente y Salud).

I Spanien har ISTAS i mange år været centrum for anvendelsen af den spanske (eller rettere katalanske, spanske og baskiske) udgave af tre-dækkerkonceptet. De har udviklet ISTAS-21, som er deres måde at sige tre-dækker på. (Der er 21 dimensioner). Igennem tiderne har de fået meget stor anerkendelse og ros for deres arbejde. Mange tusinde virksomheder har anvendt ISTAS-21, som kan downloades fra nettet, og forskerne på ISTAS har fået nationale priser for deres arbejde. Desuden er ISTAS-21 nu det officielle instrument i Catalonien (den delstat, hvor Barcelona ligger). Endelig har forskerne på ISTAS fået store summer og stor anerkendelse fra det nationale spanske forskningsråd, der har bevilget dem over 1 million Euros. Alt i alt en imponerende indsats. Igennem hele perioden på knap 10 år er der to personer, der har stået i spidsen for dette arbejde: Salvador Moncada og Clara Llorens, som har besøgt AMI/NFA flere gange og kender mange på vores institut.

ISTAS er et institut, der servicerer fagforeninger, offentlige myndigheder og andre med forskning og udredninger. Man kan måske sammenligne det med CASA, som det har fungeret i Danmark gennem årene. Er man interesseret i deres arbejde, kan man gå på nettet: www.copsoq.istas21.net eller www.istas.net/copsoq

I år afholdt ISTAS en stor konference i Barcelona (i det imponerede Agbar Tower, som er en iøjnefaldende ny bygning i bybilledet). Der var samlet over 400 deltagere, som ikke blot kom fra Spanien, men også fra en række lande i Latinamerika (Venezuela, Argentina, Peru, Chile etc). Deltagerne var repræsentanter for fagforeninger, arbejdsmiljøprofessionelle, forskere, repræsentanter fra andre organisationer og fra offentlige arbejdsgivere. Det var sandsynligvis det hidtil største arrangement om psykosocialt arbejdsmiljø i Spaniens historie.

Jeg var inviteret til at holde hovedtalen på konferencens første dag, hvilket selvfølgelig var en stor ære. Det gik op for mig, at næsten alle kendte COPSOQ, og at Salvador og Clara havde gjort ikke så lidt for at glorificere det danske arbejdsmiljøinstitut AMI/NFA. Deres strategi har været at henvise til nogle meget store eksperter fra det nordlige Europa, som havde en uangribelig videnskabelig position. Hermed har de forsøgt at ”spille det videnskabelige kort” over for alle de angreb og al den modstand, de naturligvis har mødt på deres vej. Som Salvador Moncada sagde ved konferencens åbning: ”Da vi skulle vælge et instrument til at kortlægge det psykiske arbejdsmiljø, valgte vi det bedste, der findes internationalt. Hvis der havde været et instrument, der var bedre, havde vi naturligvis valgt det. Det siger sig selv. Og vi har ikke haft grund til at fortryde vores valg. Tværtimod har vi netop erfaret i København, at instrumentet er blevet endnu bedre i forbindelse med introduktionen af COPSOQ II. Samtidigt er det i gang med at blive spredt ud over hele verden, hvilket er et yderligere argument for at bruge det”.

Der var også inviteret to amerikanske talere, nemlig to gode venner af vores institut: Paul Landsbergis og Jeffrey Johnson. Desværre var Jeffrey's kone blevet alvorlig syg, så han kunne ikke komme. Paul Landsbergis holdt derfor både sin egen og Jeffrey's keynote. Og begge gange ydede

han en formidabel indsats. Især hans keynote om interventioner og participativ forskning var fremragende.

I løbet af de tre dage, konferencen varede, var der hele tiden 6 parallelle sessioner, hvor man i dem alle rapporterede om erfaringer med at forbedre det psykiske arbejdsmiljø. I en af dem sagde en kvindelig arbejdsmiljørepræsentant: ”For fem år siden vidste jeg ikke, at der var noget, der hed psykosociale faktorer. Så lærte jeg om dem af Clara og Salvador, der fortalte om COPSOQ. Og så lærte jeg, hvad hver enkelt faktor var for noget. Så gik vi i fællesskab i gang med at gøre noget ved dem på vores arbejdsplads. Og i dag har vi fået en bedre arbejdsplads”. Det lyder næsten for let!

Det imponerende ved alle de parallelle sessioner var den ligefremme og humoristiske tilgang, deltagerne lagde for dagen. Der var en stor respekt for de konkrete erfaringer fra kvinden eller manden på gulvet. Og der var rigtig mange konkrete erfaringer, både positive og negative.

På den negative side var der også et par ting. Der var fx en ophøjet ligegyldighed over for tidspunkterne i programmet. En af dagene fik vi frokost ved tretiden om eftermiddagen, og vi fik ”fri” kl. 19 om aftenen. Mange af deltagerne elskede at høre sig selv tale – både oplægsholdere og spørgere fra salen. Somme tider fik man indtryk af, at lysten til at tale længe var omvendt proportional med indholdet i det sagte. Men alt dette blev rigeligt opvejet af det enormt imponerende arrangement og alle de begejstrede indlæg.

Dertil kommer naturligvis al venligheden og den ekstremt varme stemning. Det gør noget ved en forsamling, at så mange smiler, omfavner hinanden og rører ved hinanden. Tit, når jeg gik forbi nogen, fik jeg et stort smil og/eller et lille klem om armen eller et klap på skulderen. Det er anerkendelse i praksis.

I sin keynote til deltagerne kom Salvador Moncada med en meget varm tak til kollegerne i København, som han bad mig om at give videre:

”Normalt forbinder vi globalisering med negative ting som konkurrence, dominans af multinationale firmaer, drivhuseffekt, terrorisme og øget ulighed i verden. Vores venner i København har lært os, at globalisering også kan være noget positivt. De har ikke blot ladet os bruge deres COPSOQ redskab, uden at vi skulle betale en eneste Euro for det. De har også utrætteligt hjulpet os, svaret på vores spørgsmål, støttet os og givet os feedback i hele den lange proces under oversættelse, udformning og implementering af COPSOQ i Spanien.

Vi er nu i en situation, hvor vi har udviklet det mest anvendte og anerkendte redskab i Spanien. Mange hundrede arbejdspladser har anvendt COPSOQ. Det er ikke for meget sagt, at for os er der ”før og efter COPSOQ”. Denne konference, hvor mange hundrede er samlet for at diskutere erfaringerne med at forbedre det psykiske arbejdsmiljø, ville aldrig have fundet sted, hvis vi ikke havde haft COPSOQ. Vi synes, at dette er et unikt eksempel på det positive ved globaliseringen.”

Tage